

D E C I Z I E

05 iunie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătoriesc

Tatiana Vieru
Dumitru Mardari
Nicolae Craiu
Victor Burduh
Nina Vascan

examinând recursul declarat de Societatea pe Acțiuni „Direcția Specializată în Restructurări”,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de executorul judecătoriesc George Boțan împotriva Societății pe Acțiuni „Direcția Specializată în Restructurări” cu privire la încasarea sumei și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 27 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Societatea pe Acțiuni „Direcția Specializată în Restructurări” și s-a menținut hotărârea din 08 mai 2018 a Judecătoriesc Chișinău, sediul Buiucani,

c o n s t a t ă:

La 21 iulie 2017 executorul judecătoriesc George Boțan a depus cerere de chemare în judecată împotriva SA „Direcția Specializată în Restructurări” cu privire la încasarea sumei și compensarea cheltuielilor de judecată (f.d. 4-6).

În motivarea acțiunii, reclamantul executorul judecătoriesc George Boțan a invocat că, la 22 octombrie 2013 a fost înaintat spre executare documentul executoriu nr. 2e-847/12 din 20 septembrie 2013, emis de Judecătoria Botanică, mun. Chișinău cu privire la încasarea de la Agenția Imobiliară „Stabil Imobil” în beneficiul SA „Direcția Specializată în Restaurări” a sumei debitoriale în mărime de 5765670 de lei, suma restantă constituind 1919586, 09 de lei.

Reclamantul a menționat că în temeiul art. 63 Cod de executare, a fost dispusă aplicarea măsurilor de asigurare a executării documentului executoriu menționat, fiind astfel aplicat sechestrul asupra mijloacelor financiare aflate la conturile bancare ale debitorului, precum și pe bunurile mobile și imobile ce aparțin Agenției Imobiliare „Stabil Imobil”.

Reclamantul a susținut că conform comunicatelor informative eliberate de BC „Mobiasbanca Groupe Societe Generale” SA, debitorul Agenția Imobiliară „Stabil Imobil” dispunea de mijloace financiare la contul bancar.

Reclamantul a subliniat că, deoarece asupra contului bancar al Agenției Imobiliare „Stabil Imobil” erau aplicate interdicții de către executorii judecătoriesci

Oleg Casian, Ludmila Ghețiu, Virgiliu Prodan, Oleg Ungureanu, și Ina Cușniriuc, la 22 octombrie 2013 a expediat în adresa executorilor judecătorești menționați, somația privind alăturarea la urmărirea mijloacelor financiare aflate la contul bancar al debitorului, în conformitate cu art. 92, 101 Cod de executare. Prin urmare, executorii somației s-au alăturat urmării mijloacelor financiare ale debitorului Agenția Imobiliară „Stabil Imobil”.

Reclamantul a precizat că în scopul executării documentului executoriu, a înaintat în adresa instituției financiare mai multe ordine încaso, în baza cărora au fost încasate mijloacele financiare aflate la contul bancar al debitorului Agenția Imobiliară „Stabil Imobil”. În temeiul art. 144 - 146 Cod de executare, a fost dispusă distribuirea sumelor de bani încasate, proporțional creanțelor creditorilor.

Reclamantul a remarcat că creditorul SA „Direcția Specializată în Restaurări”, i-a fost prezentat ulterior decizia nr. 2r-2279/13 din 09 decembrie 2013 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost casată încheierea din 11 septembrie 2013 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, prin care a fost admisă cererea creditorilor Oleg Boicenco, Tamara Statnic, Zinaida Leahu, Alexandru Gălușcă, Ion Malachi, Iulia Moghîldea, Lidia Ciumaș și Antipin Lilia privind recunoașterea în drepturi, prin înlocuirea în procesul de executare a debitorului SRL „Imobil și Siguranță” cu SRL „Stabilimobil”, în calitate de succesori în drepturi a SRL „Imobil și Siguranță”, fiind admise cerințele înaintate privind indexarea sumelor adjudecate.

Reclamantul a elucidat că în baza deciziei din 09 decembrie 2013 a Curții de Apel Chișinău, mijloacele financiare distribuite prin încheierile executorului judecătoresc către creditorii Boicenco Oleg, Tamara Statnic, Zinaida Leahu, Alexandru Gălușcă, Ion Malachi, Iulia Moghîldea, Ciumaș Lidia și Lilia Antipin au fost redistribuite conform prevederilor Codului de executare, iar suma revenită creditorului SA „Direcția Specializată în Restaurări” i-a fost transferată.

Reclamantul a declarat că la redistribuirea sumelor creditorilor menționați, din greșeală a transferat prin ordinul de plată nr. 492 din 09 iulie 2014, creanța creditorului Țapu Vasile către creditorul SA „Direcția Specializată în Restaurări”, adică i-a distribuit ultimei cu 67793,69 de lei mai mult decât îi revenea de fapt. Suma dată, însă urma a fi transferată creditorului Țapu Vasile.

Reclamantul a relevat că a transferat suma de 67793,69 de lei (ordin de plată nr. 97 din 19 august 2016), atât creditorului Țapu Vasile, prin intermediul executorului judecătoresc Cușniriuc Ina, cât și la SA „Direcția Specializată în Restaurări”. Astfel, întru soluționarea pe cale amiabilă a divergențelor apărute la 25 ianuarie 2017, a expediat în adresa SA „Direcția Specializată în Restaurări” pretenția privind restituirea benevolă a sumei transferate eronat în mărime de 67793,69 de lei. Însă, deși pretenția a fost recepționată de către pârâtă încă la 30 ianuarie 2017, până la momentul înaintării acțiunii, pretenția a rămas fără răspuns.

Reclamantul a specificat că în urma executării documentului executoriu, au mai fost încasate mijloace bănești din contul debitorului, care de asemenea au fost distribuite între creditorii debitorului SRL „Stabilimobil”, revenind și creditorului SA „Direcția Specializată în Restaurări” suma de 19882,51 de lei, distribuită și compensată în baza încheierilor din 26 august 2016 și 08 septembrie 2016. Așadar, ținând cont de cele expuse supra și în temeiul art. 637 Cod civil, suma indicată nu a fost transferată la contul pârâtei SA „Direcția Specializată în Restaurări”.

Reclamantul a indicat că în urma executării documentului executoriu a fost distribuită în beneficiul pârâtei suma de 19882, 51 de lei, însă aceasta a fost reținută la contul special întru compensarea sumei ce a fost eronat transferată în contul pârâtei, respectiv suma restantă ce urmează a fi încasată din contul SA „Direcția Specializată în Restaurări” în beneficiul său constituie suma de 47911,18 de lei.

Reclamantul a solicitat încasarea din contul SA „Direcția Specializată în Restaurări” în beneficiul său a sumei de 47911,18 de lei și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 08 mai 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, a fost admisă integral acțiunea depusă de executorul judecătoresc George Boțan și a fost încasat de la SA „Direcția Specializată în Restaurări” în beneficiul executorului judecătoresc George Boțan suma de 47911,18 de lei și suma de 6437,33 de lei, cu titlu de cheltuieli de judecată compuse din taxa de stat în sumă de 1437,33 de lei și cheltuieli de asistență juridică în mărime 5000 de lei.

Prin decizia din 27 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de SA „Direcția Specializată în Restructurări” și s-a menținut hotărârea din 08 mai 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani.

La 28 februarie 2018 SA „Direcția Specializată în Restaurări” a declarat recurs împotriva deciziei din 27 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, și pronunțarea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii depusă de executorul judecătoresc George Boțan.

În motivarea recursului, recurenta SA „Direcția Specializată în Restaurări” a invocat că dreptul la acțiune a intimatului a apărut din momentul efectuării transferului, deoarece atunci ultimul a stabilit cu certitudine că a admis o greșeală și a achitat suma din contul acestuia, precum și a întreprins acțiuni de compensare a sumelor bănești, fără informarea sa în acest sens.

Recurenta SA „Direcția Specializată în Restaurări” a specificat că termenul de prescripție, începe a curge din momentul în care intimatul a cunoscut sau trebuia să cunoască despre pretinsa încălcare a dreptului său, care de fapt a fost confirmat de însăși intimat în cererea de chemare în judecată - 09 iulie 2014, însă acțiunea a fost depusă abia 21 iulie 2017, cu încălcarea termenului de prescripție.

Recurenta SA „Direcția Specializată în Restaurări” a menționat că suma pretinsă de intimat a fost dobândită legal și anume, în temeiul documentului executoriu nr. 2e-847/12 din 20 septembrie 2013, emis de Judecătoria Botanica, mun. Chișinău.

Recurenta SA „Direcția Specializată în Restaurări” a remarcat că executorul judecătoresc George Boțan nu a executat o prestație, ci o obligație certă în conformitate cu Codul de executare și documentului executoriu menționat supra. Prin urmare, nu s-a îmbogățit fără justă cauză, dar a recepționat suma asupra căreia are un drept legal, iar executorul judecătoresc și-a executat obligația de executare silită a documentului executoriu. Mai mult, art. 1389 alin. (1) Cod civil, nu este aplicabil litigiului dedus judecării.

Recurenta SA „Direcția Specializată în Restaurări” a specificat că încheierea intimatului nr. 065-558/13 din 26 august 2016 nu este motivată, nefiind stabilită originea sumei de 67793,69 de lei și care este calculul care a stat la baza acestui transfer.

Recurenta SA „Direcția Specializată în Restaurări” a precizat că, deși intimatul invocă faptul transferării sumei de 67793,69 de lei la contul executorului judecătoresc

Cușniriuc Ina, în beneficiul creditorului Țapu Vasile, la materialele cauzei nu este anexată încheierea privind încasarea acestor sume.

Recurenta SA „Direcția Specializată în Restaurări” a punctat că orice încasare în temeiul procedurii de distribuție, se face în baza unei formule de distribuție, prezentă în practic toate încheierile anexate la materialele cauzei, însă suma pretinsă nu survine din nici o formulă, din nici un calcul, fiind doar invocată arbitrar de intimat.

Recurenta SA „Direcția Specializată în Restaurări” a elucidat că intimatul la examinarea acțiunii în fond a prezentat și anexat la materialele cauzei, încheierea din 30 aprilie 2014 a Judecătorei Centru, mun. Chișinău, invocând că anume acest act de dispoziție judecătorească la dus în eroare și a efectuat transferul litigios în adresa sa, pe când în încheierile de distribuție, temei de redistribuire a sumelor bănești a constituit documentul executoriu din 20 septembrie 2013.

La 15 aprilie 2019 în adresa intimatului executorului judecătorească George Boțan a fost expediată copia recursului declarat de SA „Direcția Specializată în Restaurări”, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 176).

La 16 mai 2019 executorul judecătorească George Boțan a depus referință prin care a solicitat declararea recursului SA „Direcția Specializată în Restaurări” ca inadmisibil sau respingerea acestuia și menținerea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Cod de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 29 mai 2019 a considerat recursul declarat de SA „Direcția Specializată în Restaurări” admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

Examinând recursul declarat de SA „Direcția Specializată în Restaurări”, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție îl consideră întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea deciziei din 27 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată, din considerentele ce succed.

În conformitate cu articolul 441 din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin prisma art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Articolul 444 din Codul de procedură civilă consemnează că, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea

greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Actele cauzei confirmă faptul că în urma executării documentului executoriu privind încasarea sumei din contul debitorului Agenția Imobiliară „StabilImobil” SRL, la 01 noiembrie 2013 executorul judecătoresc George Boțan a emis încheierea de distribuire nr. 065-558/13 prin care, pe lângă alți creditori, inclusiv SA „Direcția Specializată în Restaurări”, creditorului Țapu Vasile i s-a distribuit suma de 42934,04 de lei (f.d. 42-43).

La 11 decembrie 2013 executorul judecătoresc George Boțan a emis încheierea de distribuire nr. 065-558/13 prin care, pe lângă alți creditori, inclusiv SA „Direcția Specializată în Restaurări”, creditorului Țapu Vasile i s-a distribuit suma de 3263,29 de lei (f.d. 38-41).

La 30 ianuarie 2014 executorul judecătoresc George Boțan a emis încheierea de distribuire nr. 065-558/13 prin care, pe lângă alți creditori, inclusiv SA „Direcția Specializată în Restaurări”, creditorului Țapu Vasile i s-a distribuit suma de 3268,4 de lei (f.d. 34-37).

La 21 februarie 2014 executorul judecătoresc George Boțan a emis încheierea de distribuire nr. 065-558/13 prin care, pe lângă alți creditori, inclusiv SA „Direcția Specializată în Restaurări”, creditorului Țapu Vasile i s-a distribuit suma de 4260,69 de lei (f.d. 29-33).

La 18 martie 2014 executorul judecătoresc George Boțan a emis încheierea de distribuire nr. 065-558/13 prin care, pe lângă alți creditori, inclusiv SA „Direcția Specializată în Restaurări”, creditorului Țapu Vasile i s-a distribuit suma de 11180,95 de lei (f.d.24-28).

La 02 februarie 2014 executorul judecătoresc George Boțan a emis încheierea de distribuire nr.065-558/13 prin care, pe lângă alți creditori, inclusiv SA „Direcția Specializată în Restaurări”, creditorului Țapu Vasile i s-a distribuit suma de 2886,32 de lei (f.d. 17-21).

Astfel, se reține că, în temeiul încheierilor de distribuire menționate supra, creditorului Țapu Vasile i s-a distribuit în total suma de 67793,69 de lei.

Ulterior, prin încheierea executorului judecătoresc George Boțan din 19 mai 2014, a fost dispus transferarea creditorului SA „Direcția Specializată în Restaurări” a sumei de 200930,64 de lei (f.d. 23).

La 09 iulie 2014, ordinul incaso nr. 65 a fost executat parțial de către banca plătitoare BC „Mobiasbanca-Groupe Societe Generale” SA fiind încasată suma existentă la cont în mărime de 185648,10 de lei (f.d. 77, verso).

Prin încheierea executorului judecătoresc George Boțan din 09 iulie 2014, a fost dispus transferarea creditorului SA „Direcția Specializată în Restaurări” a sumei de 266318,81 de lei (f.d. 22). Iar, din ordinelor de plată nr. 414 din 23 mai 2014 și nr. 492 din 09 iulie 2014, rezultă că executorul judecătoresc George Boțan a transferat în beneficiul SA „Direcția Specializată în Restaurări” suma de 779757,67 de lei (f.d. 8-9).

La 19 august 2016 prin ordinul de plată nr. 97 executorul judecătoresc George Boțan a transferat executorului judecătoresc Cușniriuc Ina, în beneficiul creditorului Țapu Vasile suma de 67793,69 de lei (f.d. 10).

Ulterior, la 26 august 2016 și 08 septembrie 2016 executorul judecătoresc George Boțan a emis încheieri de distribuire prin care creditorului SA „Direcția Specializată în Restaurări” i s-a distribuit suma de 11323,91 de lei (f.d.14-16) și suma de 8558,60 de lei (f.d.11-13).

Prin aceleași încheieri, executorul judecătoresc Boțan George a dispus compensarea sumelor distribuite în sumă de 19882,51 de lei cu suma ce urmează a fi restituită executorului judecătoresc pentru Țapu Vasile de 67793,69 de lei.

La 25 ianuarie 2017 executorul judecătoresc Boțan George a expediat în adresa pârâtului pretenție privind restituirea sumelor bănești transferate greșit (f.d. 44-45). Iar, la 30 ianuarie 2017 pretenția menționată a fost recepționată de pârât, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la materialele cauzei (f.d.46).

Așadar, înaintând prezenta acțiune, reclamantul a solicitat încasarea de la SA „Direcția Specializată în Restaurări” în beneficiul său a sumei de 47911,18 de lei și a cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu examinarea prezentei cauze, prima instanță prin hotărârea din 08 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, a admis integral acțiunea depusă de executorul judecătoresc George Boțan și a încasat de la SA „Direcția Specializată în Restaurări” în beneficiul executorului judecătoresc George Boțan suma de 47911,18 de lei și suma de 6437,33 de lei, cu titlu de cheltuieli de judecată, compuse din taxa de stat în sumă de 1437, 33 de lei și cheltuieli de asistență juridică în mărime 5000 de lei.

Judecând pricina în ordine de apel, instanța de apel a conchis asupra necesității respingerii apelului declarat de SA „Direcția Specializată în Restructurări” și menținerii hotărârii din 08 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

În consolidarea soluției adoptate, instanța de apel a menționat că, odată ce mijloacele bănești au fost distribuite între creditori și încheierile executorului judecătoresc George Boțan nu au fost contestate, iar suma de 67793,69 de lei a fost distribuită către Țapu Vasile, se atestă că în urma transferării sumei date către SA „Direcția Specializată în Restructurări”, aceasta a încasat cu 67793,69 de lei mai mult decât i s-a distribuit. Prin urmare, nu există nici un act juridic care ar justifica temeiul transferării către SA „Direcția Specializată în Restructurări” a sumei de 67793,69 de lei, predestinată creditorului Țapu Vasile.

Instanța de recurs conchide, însă, că o astfel de soluție rezultă din nedeterminarea exactă a naturii juridice a litigiului, criteriu, care presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele, mai mult că concluziile instanței de apel sunt bazate pe o apreciere unilaterală și arbitrară a materialului probator, fapt ce vine în contradicție cu normele de drept procedural.

Pentru început, instanța de recurs consideră necesar de a reitera că legislația procedural-civilă consacră principiul general după care orice hotărâre judecătorească trebuie să fie motivată și să reprezinte premisa pentru soluția din dispozitiv. Această dispoziție este edictată atât în interesul unei bune administrări a justiției și încrederii ce trebuie să inspire justițiabililor, cât și pentru a se da instanțelor superioare posibilitatea de a controla judecata primelor instanțe.

Pentru satisfacerea acestui principiu, judecătorii fondului sunt datori să arate motivele de fapt și de drept care au format convingerea lor, să enunțe cele constatate și dovezile care au determinat-o.

În acest sens, legiuitorul a investit apelul cu efect devolutiv, care presupune două limite raționale: tantum devolutum quantum appellatum, adică instanța de apel

rejudecă în fapt și în drept, ceea ce apelantul a înțeles să atace din hotărârea primei instanțe, fiind o consecință a principiului disponibilității care guvernează procesul civil și tantum devolutum quantum iudicatum, unde instanța de apel, efectuează o nouă examinare în fond, dar și exercită controlul judiciar complet, în fapt și în drept, asupra ceea ce a hotărât prima instanță și din acest motiv instanța de apel, nu poate fi pusă în situația de a soluționa cereri care nu au fost formulate în fața primei instanțe, adică cereri absolut noi prin care să se invoce pretenții noi.

Reieșind din principiile dreptului procesual civil, Colegiul notează că, acțiunea civilă este ansamblul mijloacelor procesuale consacrate și garantate, pentru apărarea prin intermediul instanței de judecată în ordinea stabilită de lege a dreptului subiectiv prezumat încălcat sau prezumat contestat. Acțiunea civilă constă din trei elemente interdependente: obiectul, temeiul și părțile acțiunii.

La rândul său, obiectul acțiunii civile îl formează pretențiile reclamantului față de pârât, adresate instanței de judecată în scopul apărării propriilor drepturi și care reies din raportul material-litigios și în privința cărora instanța de judecată urmează să se expună prin hotărâre.

Prin urmare, instanței de judecată îi revine o deosebită atenție de a determina raportul material-litigios dintre părți întru constatarea corectă a specificului obiectului acțiunii civile și temeiului acesteia. Or, reieșind din acestea, instanța de judecată urmează să stabilească obiectul probațiunii pe cauza dedusă judecății, circumstanță care presupune în sine conturarea faptelor juridice prin care se justifică pretențiile și obiecțiile părților și fără de care este imposibilă soluționarea justă a litigiului.

Implicit circumstanțelor cauzei, instanța de recurs atestă că executorul judecătoresc George Boțan înaintând prezenta acțiune a solicitat instanței de judecată încasarea sumei în mărime de 47911,18 de lei, în temeiul prevederilor Capitolului XXXII - îmbogățirea fără justă cauză și anume a art. 1389 alin. (1) Cod civil, invocând că în temeiul deciziei nr. 2r-2279/13 din 09 decembrie 2013 Curții de Apel Chișinău, prezentate de creditorul SA „Direcția Specializată în Restructurări”, mijloacele financiare distribuite prin încheierile executorului judecătoresc George Boțan creditorilor Boicenco Oleg, Statnic Tamara, Leahu Zinaida, Gălușcă Alexandru, Malachi Ion, Mogîldea Iulia, Ciumaș Lidia și Antipin Lilia, au fost redistribuite conform prevederilor Codului de executare, iar suma redistribuită SA „Direcția Specializată în Restructurări” a fost transferată ultimei. Astfel, la redistribuirea sumelor creditorilor menționați, la 09 iulie 2014 din greșală a transferat prin ordinul de plată nr. 492 către creditorul SA „Direcția Specializată în Restructurări” și creanța creditorului Țapu Vasile în mărime de 67793,69 de lei.

În conformitate cu prevederile 1389 alin. (1) Cod civil, persoana care, fără temei legal sau contractual, a dobândit ceva (acceptant) ca urmare a executării unei prestații de către o altă persoană (prestator) sau a realizat în alt mod o economie din contul altuia este obligată să restituie acestei alte persoane ceea ce a primit sau a economisit. Nu este relevant faptul dacă îmbogățirea fără justă cauză a avut loc ca rezultat al comportamentului uneia dintre părți, a unui terț sau ca urmare a unei cauze independente de voința lor.

Analizând situația de fapt reținută la examinarea prezentei cauzei, Colegiul indică asupra faptului că instanțele ierarhic inferioare au concluzionat că pretenția executorului judecătoresc George Boțan cu privire la încasarea sumei de 47911,18 de

lei, este întemeiată, însă fără să analizeze și să se expună în mod cert dacă în litigiul dedus judecății există sau nu o îmbogățire fără justă cauză.

La caz, instanța de recurs menționează că, atât în prima instanță, cât și instanța de apel SA „Direcția Specializată în Restructurări” a insistat asupra faptului că a avut temei legal de a dobândi suma pretinsă de intimat, în temeiul documentului executoriu nr. 2e-847/12 din 20 septembrie 2013, emis de Judecătoria Botanica, mun. Chișinău și nu s-a îmbogățit fără justă cauză, însă instanțele ierarhic inferioare au omis să răspundă la aceste argumente într-un mod precis și explicit, ceea ce prezumă că cauza a fost examinată superficial.

De altfel, instanța de recurs menționează că pentru a stabili realitatea a ceea ce se pretinde în acțiunea executorul judecătoresc George Boțan, instanța de apel trebuia să determine exact care creanță a fost executată; care este datoria debitorială a Agenției Imobiliare „StabilImobil” SRL față de SA „Direcția Specializată în Restructurări” și Țapu Vasile; a fost sau nu inclusă în suma de 266318,81 de lei transferată SA „Direcția Specializată în Restructurări” prin ordinul de plată nr. 492 din 09 iulie 2014 și suma de 67793,69 de lei distribuită creditorului Țapu Vasile, prin încheierile de distribuție anexate la materialele cauzei; suma transferată de executorul judecătoresc George Boțan executorului judecătoresc Ina Cușniriuc pentru a fi eliberată creditorului Țapu Vasile, a fost obținută în cadrul procedurii de executare silită a documentului executoriu privind încasarea sumei din contul debitorului Agenția Imobiliară „StabilImobil” SRL sau sunt sursele financiare proprii ale executorului judecătoresc George Boțan.

La fel, ținând cont de faptul că creditorul Țapu Vasile nu și-a manifestat dezacordul cu acțiunile executorului judecătoresc George Boțan referitor la redistribuirea mijloacelor bănești și transferarea ulterioară a mijloacelor bănești ce i se cuvenea, instanța de judecată urma să stabilească temeiul legal care-i acordă executorului judecătoresc George Boțan dreptul de a înainta acțiune cu privire la încasarea de la SA „Direcția Specializată în Restructurări” în beneficiul său a sumei de 47911,18 de lei.

Totodată, continuând șirul logic al ipotezei relevate supra, instanța de recurs menționează că executorul judecătoresc pretinde că SA „Direcția Specializată în Restructurări” fără temei legal a dobândit suma de 67793,69 de lei, care de fapt a fost distribuită creditorului Țapu Vasile, în rezultatul adoptării deciziei nr. 2r-2279/13 din 09 decembrie 2013 Curții de Apel Chișinău, însă din greșeală a fost transferată SA „Direcția Specializată în Restructurări”.

La acest capitol, instanța de recurs menționează că prin încheierea executorului judecătoresc George Boțan nr. 065-558/13 din 09 iulie 2014 (f.d. 22), a fost dispusă transferarea sumei restante în mărime de 266318,81 de lei creditorului SA „Direcția Specializată în Restructurări”, conform documentului executoriu nr. 2e-847/12 din 20 septembrie 2013, emis de Judecătoria Botanica, mun. Chișinău cu privire la încasarea de la Agenția Imobiliară „StabilImobil” în beneficiul SA „Direcția Specializată în Restructurări” suma debitorială în mărime de 5765670 de lei.

Iar, din conținutul acesteia, rezultă că mijloacele bănești revenite fiecărui creditor în parte - Boicenco Oleg, Statnic Tamara, Galușca Alexandru, Malachi Ion, Leahu Zinaida, Ciumaș Lilia și Antipin Lilia în quantum de 266318,81 de lei urmează a fi transferate creditorului SA „Direcția Specializată în Restructurări”, deoarece prin încheierea din 30 aprilie 2014 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, au fost respinse

cererile depuse de creditorii Boicenco Oleg, Statnic Tamara, Galușca Alexandru, Malachi Ion, Leahu Zinaida, Ciumaș Lilia și Antipin Lilia împotriva debitorilor SRL „Imobil și Siguranța”, SRL „StabilImobil” și ÎS „Agenția Apele Moldovei”, intervenienți accesorii Cebotari Nina, Strătilă Valeriu, Lazăr Mihai, Toha Maria, Chiperi maria, Strătilă Alexandra, Vartic Alexei, Postica Ivan, Lazăr Maria, Semenovcher Tatiana, Ursu Valentin și Pleșcan Angela, și executorii judecătorești Oleg Ungureanu, Boțan George, Ghețiu Liudmila și Vasian Nicolae despre atragerea în calitate de debitor a SRL „StabilImobil” în procedura de executare și indexarea sumelor (f.d. 84-97).

Așadar, contrar obligației instanței de judecată de a determina toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei și de a aprecia toate probele prezentate de părți și anexate la materialele cauzei, prima instanță și instanța de apel au omis cu desăvârșire să dea apreciere încheierii executorului judecătoresc George Boțan nr. 065-558/13 din 09 iulie 2014, precum și să stabilească în temeiul cărui act judecătoresc au fost redistribuite sumelor creditorilor Boicenco Oleg, Statnic Tamara, Leahu Zinaida, Gălușcă Alexandru, Malachi Ion, Mogîldea Iulia, Ciumaș Lidia și Antipin Lilia, deoarece în acțiune este indicat că redistribuirea mijloacelor bănești ale creditorilor menționați a fost dispusă în temeiul deciziei nr. 2r-2279/13 din 09 decembrie 2013 Curții de Apel Chișinău, iar în încheierea nr. 065-558/13 din 09 iulie 2014, este indicat că redistribuirea mijloacelor bănești ale aceluiași creditor a fost dispusă în temeiul încheierii din 30 aprilie 2014 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău.

Prin urmare, soluția instanțelor ierarhic inferioare privind încasarea de la SA „Direcția Specializată în Restaurări” în beneficiul executorului judecătoresc George Boțan a sumei de 47911,18 de lei, este nemotivată, lipsită de putere de convingere, deoarece nu a avut loc o cercetare multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, fapt pe care l-a evidențiat și apelanta SA „Direcția Specializată în Restaurări”.

Ca urmare, instanța de recurs este în imposibilitate de a da o apreciere corectă și justă cazului supus judecării în condițiile când instanța de apel și prima instanța nu au dat o apreciere corespunzătoare probelor prezentate de către participanții la proces și au omis să se expună asupra argumentelor și cerințelor formulate, oferind în decizie explicații neclare și contradictorii, făcând astfel imposibilă verificarea corectitudinii aplicării de către instanța de apel a cadrului legal.

Or, potrivit art. 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că instanța de apel urma să constate și elucideze pe deplin circumstanțele cauzei și probele prezentate în cest sens, să le examineze și să le dea o apreciere în cumul, reflectând în decizie motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de celelalte, așa cum prevede alin. (4) al art. 130 din Codul de procedură civilă, cu respectarea principiului contradictorialității.

De altfel, instanța de recurs stabilește că, instanța de apel s-a abținut de a un răspuns convingător, special și clar la argumentele recurente SA „Direcția

Specializată în Restructurări” precum că suma distribuită creditorilor Boicenco Oleg, Statnic Tamara, Leahu Zinaida, Gălușcă Alexandru, Malachi Ion, Mogîldea Iulia, Ciumaș Lidia și Antipin Lilia, a fost supusă redistribuirii și i-a revenit ei, respectiv Țapu Vasile nu putea pretinde la suma 67793,69 de lei, deși în conformitate cu art. 373 alin. (5) Cod de procedură civilă, ultima era obligată să depună diligență maximă în acest sens. Cu atât mai mult că, art. 239 Cod de procedură civilă, prevede că hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanța și pe probele cercetate în ședința de judecată.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că, recurenta SA „Direcția Specializată în Restructurări” nu a fost audiată de instanțele inferioare într-un mod echitabil, fără a-i respecta garanțiile prevăzute la art. 6 din Convenție, deși art. 9 alin. (1) CPC stabilește că, instanței judecătorești îi revine un rol dirigiuitor în organizarea și desfășurarea procesului, ale cărui limite și al cărui conținut sunt stabilite de prezentul cod și de alte legi.

Conjunctura descrisă supra profilează faptul că, instanța de apel nu a exercitat un control judiciar complet, în fapt și în drept, cu respectarea efectului devolutiv al apelului, asupra ceea ce a hotărât prima instanță, iar drept consecință a interpretat și aplicat în mod eronat normele de drept material și procedural pertinente speței, fapt ce a succedat adoptarea unei soluții nemotivate.

La caz, Colegiul învederează că, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care statuează că întinderea motivării depinde de diversitatea mijloacelor pe care o parte le poate ridica în instanță, precum și de prevederile legale, de obiceiuri, de principiile doctrinale și de practicile diferite privind prezentarea și redactarea sentințelor și hotărârilor în diferite state (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Van den Hurk împotriva Olandei din 19 aprilie 1994, paragraful 61). Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Helle împotriva Finlandei din 19 februarie 1997, paragraful 60).

La capitolul legalității hotărârilor instanței de judecată, jurisprudența CtEDO în repetate rânduri a statuat necesitatea motivării hotărârilor instanței, unde funcția unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse. CtEDO a menționat că, este motivată în mod corespunzător o decizie care permite părților să facă uz efectiv de dreptul lor de a face apel (Hirvisaari împotriva Finlande).

Se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce în speță lipsește.

În speță, este evident că constatările instanței de apel nu conțin o argumentare clară, bazată pe suportul probator existent la materialele cauzei, din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției emise, astfel încât instanța de recurs fiind în dificultate de a exercita controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea soluției adoptate.

Coroborând circumstanțele ce preced, instanța de recurs conchide necesitatea casării deciziei din 27 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău atât din argumentele invocate de SA „Direcția Specializată în Restructurări”, cât și din alte motive considerate de instanța de recurs din oficiu, deoarece soluția instanței de apel este bazată pe neelucidarea circumstanțelor speței și aprecierea eronată a probelor.

Dat fiind faptul că instanța de apel a emis o decizie neîntemeiată, dictată de concluzii nemotivate și nu a elucidat toate circumstanțele pertinente speței, iar lichidarea acestor lacune în cadrul procedurii de examinare în recurs nu este posibilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia necesității admiterii recursului declarat de SA „Direcția Specializată în Restructurări” și casării deciziei din 27 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de circumstanțele constatate și concluziile deduse de instanța de recurs și, reexaminând cauza, să emită o hotărâre legală și întemeiată cu respectarea normelor de drept material și procedural pertinente speței, precum și cercetarea multiaspectuală a suportului probator.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (2)-(3) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Societatea pe Acțiuni „Direcția Specializată în Restructurări”.

Se casează decizia din 27 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de executorul judecătoresc George Boțan împotriva Societății pe Acțiuni „Direcția Specializată în Restructurări” cu privire la încasarea sumei și compensarea cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tatiana Vieru

judecătorii

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu

Victor Burduh

Nina Vascan